

פתרון דיאלוג מוסריות בקבוצה

פיתוח יחידת לימוד על תחומית לתלמידי כיתה י' בבית ספר אזורי במרכז הארץ

הרציונל לפיתוח היחידה:

רכישת כלים לפתרון דילמות מוסריות מכשירה את התלמיד לחיים כאדם בוגר, אחראי לחייו ולסביבתו, המסוגל להתמודד עם מצבים מורכבים שבהם יחויב לקבל החלטות, תוך כדי הפעלת שיקול דעת מוסרי. תיאוריית "התפתחות החשיבה המוסרית" גורסת כי כל אדם בבסיסו שואף להיות מוסרי, ואילו התפתחות קוגניטיבית מובילה את הלומד לנהוג במוסריות (קולברג 1977).

דרכי הערכה:

של התלמידים:

מטלות ביצוע חובה: תלקיט אישי, הצגה קבוצתית של הדילמה לדיון בפני הכתה. הערכת עבודה קבוצתית ע"י צוות המורים. לבחירה: מצגת, הרצאה/רפרט, הצגה, עבודה ויזואלית כלשהי, כתיבת בלוג או יצירת סרטון (הערכה חלופית, נבו 2001).

של היחידה: שאלוני משוב למורים המשתתפים ולתלמידים.

מטרות יחידת הלימוד:

מטרת על: פיתוח יכולת קבוצתית להתמודדות עם דילמה מוסרית בראייה על-תחומית. מטרות כלליות: התלמידים - יכירו את מאפייני הדילמה המוסרית, יעבדו כשותפים פעילים בקבוצת משימה, יכירו את שלבי פתרון הדילמה המוסרית באופן חוצה דיסציפלינות.

מודל ועקרונות פדגוגיים:

המודל העל-תחומי, חוצה דיסציפלינות, ומהווה כלי ומיומנות להתמודדות עם פתרון דילמה מוסרית בקבוצה ללא זיקה לדיסציפלינה מוגדרת. עקרונות: מעורבות חברתית, עקרון שיח, למידה שיתופית וחיפוש מידע. עקרון המשמעות והרלוונטיות ללומד.

נושאי יחידת הלימוד:

על רקע סיפורי דילמה שונים: מאפייני הדילמה המוסרית. שלבי פתרון דילמה מוסרית. הדילמה המוסרית על היבטיה השונים. תיאוריות דילמה שונות.

תיאור יחידת הלימוד:

היחידה עוסקת בפתרון דילמה מוסרית בקבוצה בראייה על תחומית. היחידה כוללת 9 מפגשים בני 90 דקות, ובהם משולבים מורים מתחומי דעת שונים: ספרות, מקרא, אזרחות והיסטוריה. הלמידה מתנהלת בקבוצות של כ 4-6 תלמידים, כאשר כל קבוצה מתמודדת עם סיפור דילמה מוסרית שונה. על רקע סיפורים אלו, הקבוצה מנתחת יחד את הדילמה מבחינת תוכן ומבנה, ומחליטה במשותף על פתרונה.

דוגמא לתכנון אינטגרטיבי:

צפייה בסרטון "אין פה סוף שמח" (רותי שילוני, פורסם 14.4.18) ובו סיפורה של רבקי, אישה מאמינה שבעלה נפגע אנושות במבצע "צוק איתן" מרסיס שחדר למוחו. מהם הנושאים הערכיים העולים בסרטון?, מהי דילמה / דילמה מוסרית?, כיצד מתבטאת בסיפורה של רבקי. הקניית שלבי פתרון דילמה מוסרית. בקבוצות - ניתוח הדילמה בסרטון על היבטיה השונים, ולפי שלבים. הצגת פתרון ונימוק ע"י כל קבוצה בפורום כיתתי.